

Fagfornyelsen – veien videre.
Hva skjer med de nye læreplanene?
Hvor er digital kompetanse i fremtidens skole?

Tone B. Mittet, Utdanningsdirektoratet

Fagfornyelsen, elevene og de viktige intensjonene i arbeidet

«Formålet med å fornye Kunnskapsløftet er å gjøre barn og unge bedre i stand til å møte og finne løsninger på dagens og fremtidens utfordringer. Elevene skal utvikle relevant kompetanse og gode verdier og holdninger som har betydning for den enkelte, i et samfunn preget av større kompleksitet, stort mangfold og rask endring.»

Fem utfordringer for en digital skole

- For store forskjeller mellom kommuner
- Digitale skiller mellom elever
- Halvparten av lærerne mener de ikke kan nok om IKT
- Lav kvalitet på læremidler
- Mangler god forskning på hva som virker

Framtid, fornyelse og digitalisering

Digitaliseringsstrategi for grunnsopplæringen 2017-2021

Arbeidet er delt inn i tre faser

2017-18

- Vi utvikler kjerneelementer i fag – det viktigste elevene skal lære
- Kjerneelementene er et forarbeid og setter rammer for læreplanene

2018-19

- Vi utvikler læreplaner
- Vi utvikler en ny digital visning av læreplanene
- Vi lager veilednings- og støtteressurser
- Skolene har mulighet til å forberede seg og bli kjent med ny overordnet del

2019-20

- KD fastsetter læreplanene
- Skolene får mulighet til å forberede seg og bli kjent med nye læreplaner
- Nye læreplaner innføres trinnvis fra høsten 2020

Ambisjoner og føringer

Ny overordnet del – skolens «grunnlov»

- må få en reell betydning i skolehverdagen og ses i sammenheng med læreplaner for fag

- Utdyper verdiene i formålsparagrafen og overordnede prinsipper for opplæringen
- Gjelder fra 2020 og er felles for norsk og samisk opplæring
- Skal bidra til et verdiløft i skolen
- Selvstendig del med føringer for skolen arbeid
- Overordnet del må ligge til grunn for skolenes arbeid med å realisere et verdiløft - se sosial og faglig læring i sammenheng og utvikle et godt læringsmiljø
- Skal bli en tydeligere sammenheng mellom overordnet del og læreplaner for fag
- Skolene har nå mulighet til å forberede seg og gjøre seg kjent med denne

Hovedprinsippene i Kunnskapsløftet skal ligge fast – konsekvenser for digital kompetanse?

- fortsatt kompetansemål
 - *men fornyet kompetansebegrep*
 - de grunnleggende ferdighetene beholdes
 - *men det skal bli tydeligere hvordan de er en del av forutsetninger for læring i faget*
 - prinsipper som tilpasset opplæring og elevmedvirkning er viktige
 - *for læreplaner, vurdering og for opplæringspraksis*
- Kompetansebegrepet har konsekvenser for teknologi og digital kompetanse i skolen
 - Digitale ferdigheter fortsatt i alle fag, noen fag får tydeligere ansvar for ulike deler
 - Arbeidsmåter og organisering av opplæringen avgjøres lokalt
 - trenger gode eksempler på praktisk bruk av teknologi i skolen

Ny kompetansedefinisjon i Overordnet del

– konsekvenser for læring og digital kompetanse i skolen?

«Kompetanse er å **tilegne seg** og **anvende** kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i **kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner**.

Kompetanse innebærer **forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.**»

- *Hva betyr den for utformingen av læreplanene?*
- *Hva betyr den for skolens opplæringspraksis?*

Dybdelæring og teknologi

Vi definerer dybdelæring som det å **gradvis utvikle** kunnskap og **varig forståelse** av begreper, metoder og **sammenhenger i fag og mellom fagområder**.

Det innebærer at vi **reflekterer over egen læring** og **bruker det vi har lært på ulike måter** i kjente og **ukjente situasjoner**, alene eller sammen med andre.

Kilde: Fastsatte retningslinjer for læreplanutvikling

Vi jobber for å legge gode rammer for dybdelæring i læreplanene

- Men må også ha konsekvenser for skolens praksis, læringsprosesser, læremidler m.m.

- F.eks. adaptiv læring og teknologi – **hvordan utnytte teknologien til gode læringsprosesser** som bl.a. vektlegger dybdelæring, forståelse og kritisk tenkning?

Dybdelæring

Fra idé til konkrete planer?

- Hvilke konsekvenser har dette for læreplanene?
- Hvilke konsekvenser har det for skolens praksis?

F.eks.

- Hvordan jobber vi med mål og innholdet i opplæringen?
- Hjelper vi elever og lærlinger med å oppnå god og varig forståelse?
- Hva slags tilbakemeldinger gir vi?
- Støtter vi elever og lærlinger i å se sammenhenger i og mellom fag?
- Hvordan legger vi til rette for elevinvolvering?

Eksempler på kjerneelementer i fagene

Kjerneelementer i kunst og håndverk og duodji

- Håndverksferdigheter
- Kunst- og designprosesser
- Visuell kommunikasjon
- Kulturforståelse

Forklaring/den overordnede prioriterte retningen og innholdet for faget:

- **Håndverksferdigheter** innebærer at elevene skal utvikle håndlag, praktiske ferdigheter og utholdenhet ved å bruke ulike redskaper og materialer. Elevene skal utvikle forståelse for materialers egenskaper,

Kjerneelementer i naturfag og naturfag samisk

- Naturvitenskaplige praksiser og tenkemåter
- Teknologi
- Energi og materie
- Jorda og livet på jorda
- Kropp og helse

Forklaring/den overordnede prioriterte retningen og innholdet for faget:

- **Teknologi** - Gjennom praktisk problemløsning skal elevene modellere, konstruere, forstå, bruke og utforske teknologi knyttet til hverdagssituasjoner og innovasjon. Elevenes arbeid med teknologi

3 tverrfaglige temaer i fagfornyelsen

- Demokrati og medborgerskap
- Bærekraftig utvikling
- Folkehelse og livsmestring

Tverrfaglighet og perspektiver fra ulike fag er viktig i fremtidens skole

De tre temaene omtales i overordnet del og skal omfattes av de fag der temaet er relevant. De fleste fag har perspektiver mot ett eller flere av temaene.

Grunnleggende ferdigheter

- De grunnleggende ferdighetene skal bli tydeligere på hvordan de er forutsetninger for læring i de ulike fagene
- Norsk får et særlig ansvar for innlæringen i lesing, skriftlig og muntlige ferdigheter
- Matematikk får et særlig ansvar for innlæringen med tanke på regning

Digitale ferdigheter

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter er fornyet når det gjelder digitale ferdigheter – utgangspunkt for alle læreplanene

Samfunnsfag får et særskilt ansvar for innlæring av digitale ferdigheter, spesielt med tanke på kildevurdering, kildekritikk

Digital utvikling: Foreløpige eksempler - de nye læreplanene er under arbeid

Teknologi skal integreres i fagene, ikke eget fag

F.eks.

- Programmering – foreløpig i matematikk, men også i kunst og håndverk, norsk, engelsk, musikk
- Språk og teknologi kommer inn i fremmedspråk og noen engelsk planer
- Kildevurdering og digital dømmekraft som sentrale elementer i samfunnsfagets kjerneelementer
- Naturfag har teknologi som et kjerneelement

Eksempler på foreløpige kompetansemål fra skissene til læreplaner

Matematikk

- 2. trinn: lage og følge regler og trinnvise instruksjoner i lek og spill
- 8. trinn: bruke programmering i utforsking av variabler og funksjoner

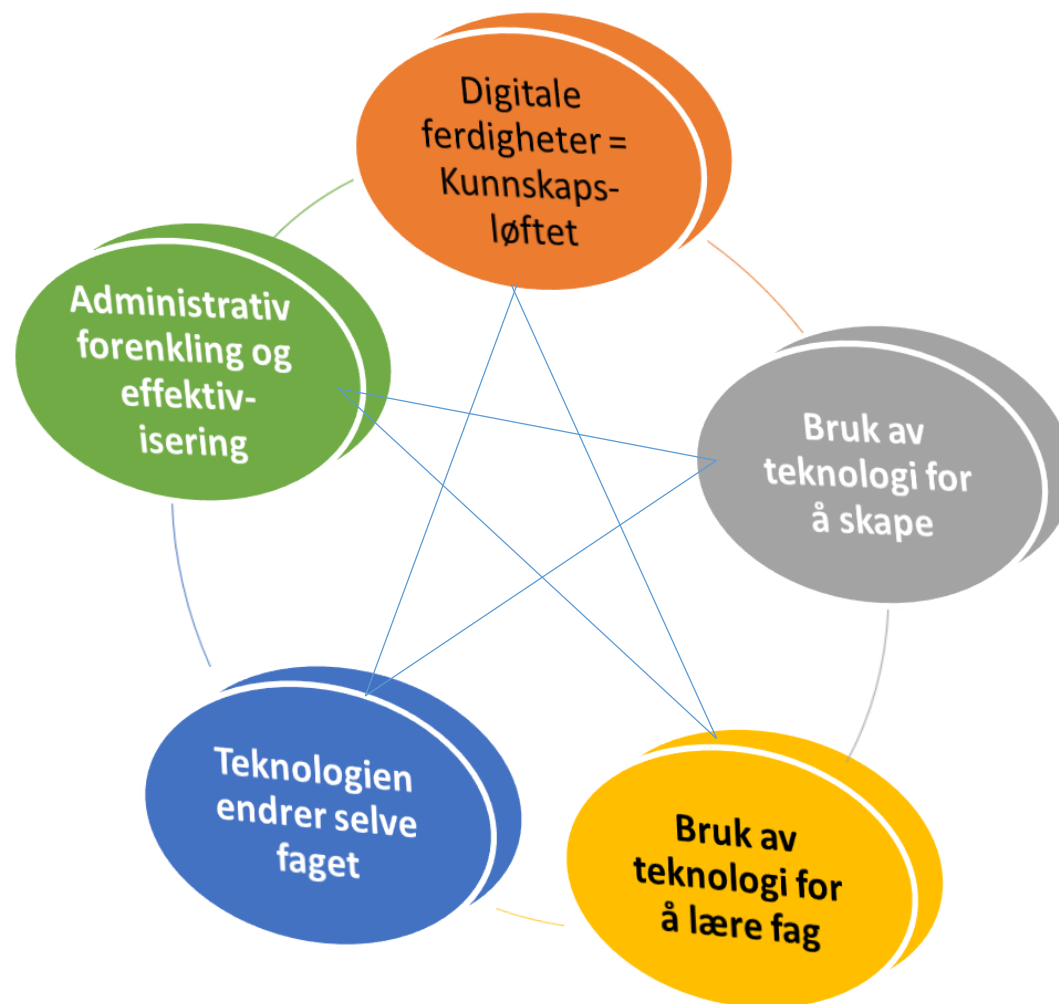
Naturfag

- 4. trinn: utforske og bruke teknologi som inkluderer enkel bevegelig mekanikk
- 10. trinn: bruke og utvikle programmer som løser eller simulerer naturfaglige problemstillinger

Kunst og håndverk

- 7. trinn: analysere ulike mønster og programmere en mønsterrapport som lages i myke materialer
- 10. trinn: utforske uttrykk i digitale materialer og eksperimentere med hvordan ny teknologi og design kan føre til endringer i kommunikasjonsformer og opplevelser

Digitalisering i skole – ulike perspektiver

Fagfornyelsen og vurderingspraksis

Hva vet vi om arbeid med kompetanse?

Mange jobber godt med kompetanse og vurdering, men forskere har også sett av kombinasjonen av avgrensede læringsmål for deler av opplæringen, kombinert med hyppig testing, kan lede til negativ fragmentering av læringsarbeidet (overflatelæring)

Kritisk spørsmål: Har vi vært for opptatt av «å bryte ned» i stedet for å utvikle kompetanse?

Lærer elevene det de skal da?

Hva med dybdelæringen?

Noen tiltak i fagfornyelsen:

- Mer helhet og sammenheng i læreplanverket
- Fagspesifikk omtale av vurdering i læreplanene
 - støtte til underveis og sluttvurdering
- Veiledende kjennetegn på måloppnåelse
- Utprøving av eksamen i praktiske og estetiske fag
- Revidere og forenkle forskriften til oppl. loven om individuell vurdering
- Individvurderingen skal styrkes i videreutdanningene
- Vurdere eksamensordningene i fag
- Kompetansepakke og støtteressurser

Kan bidra til:

- Økt fokus på læreplanforståelse, kompetanseforståelse og vurderingspraksis
- Tydeligere sammenheng i læreplanene og til overordnet del kan bidra til at skolene jobber med og vurderer kompetanse i fag mer i en helhet (dybdelæring)

Ny struktur på læreplaner for fag

1. Om faget

- Fagets relevans for eleven/lærlingen, samfunnet og arbeidslivet
- Kjerneelementer i faget
- Fagspesifikk tekst om verdier og prinsipper i overordnet del
- Tverrfaglige temaer i faget
- Grunnleggende ferdigheter i faget

2. Kompetansemål

3. Vurdering

- Fagspesifikk omtale av vurdering i fag
- Bestemmelser om sluttvurdering

Slik jobber vi

Vi har et bredt
kunnskapsgrunnlag
om når elever lærer
best

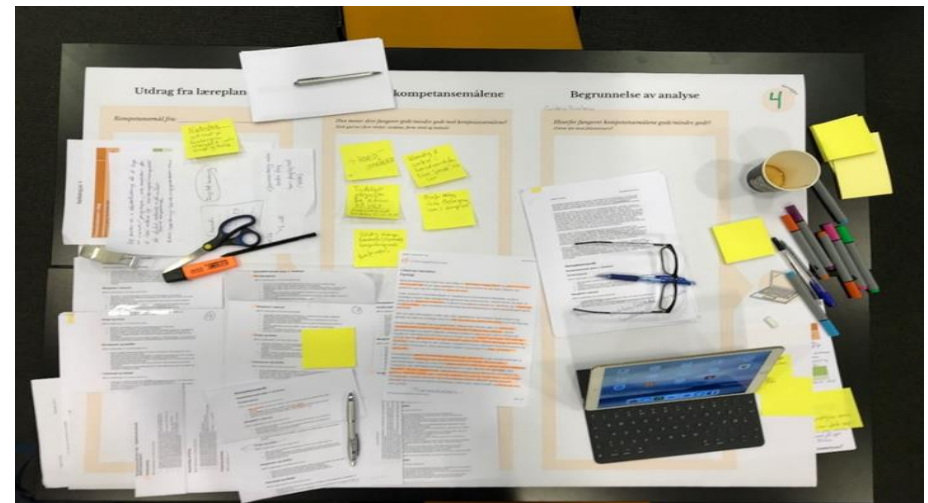
Slik jobber vi med læreplanene

- Læreplangrupper
- Tverrfaglig gruppe
- Samarbeid med partene i strategien
- Ulike typer referansegrupper, workshops, innspill fra skoler, lærere
- Innspillsrunde – for alle
- Høring – for alle

Åpenhet og brukerinvolvering – viktige prinsipper i arbeidet

- Vi lager læreplanene sammen med lærere, pedagoger og andre fagfolk
- Vi lager ny digital visning av læreplanene sammen med brukerne
- Vi deler utkast og skisser underveis
- Vi brukertester språket i læreplanutkastene

Læreplaner, teknologi og gode læringsprosesser

Vi skal ruste barn og unge for en fremtid vi ikke helt vet hva er ennå – men vi vet det er en rask digital utvikling

Læreplanene skal utvikles med vekt på digitale ferdigheter og teknologi inn i fagene

Læreplanene skal gi gode rammer – men vi må fortsette å utfordre skolens praksis fra våre ulike ståsteder mot en mer digital fremtid

Kunnskap om gode læringsprosesser og god praksis i bruk av teknologi i skolen må ses i sammenheng

Hva betyr føringer i fagfornyelsen for den digitale utviklingen i skolen?

- Nytt kompetansebegrep
- Dybdelæring
- Forståelse, fordypning, kritisk tenkning og relevans
- Tverrfaglighet
- Verdiløft osv.

Gjelder både nå - LK06 og for nye LK20/LK20S

Er det...

... en rød tråd

fra formålsparagrafen og

læreplanverket til lokale planer og

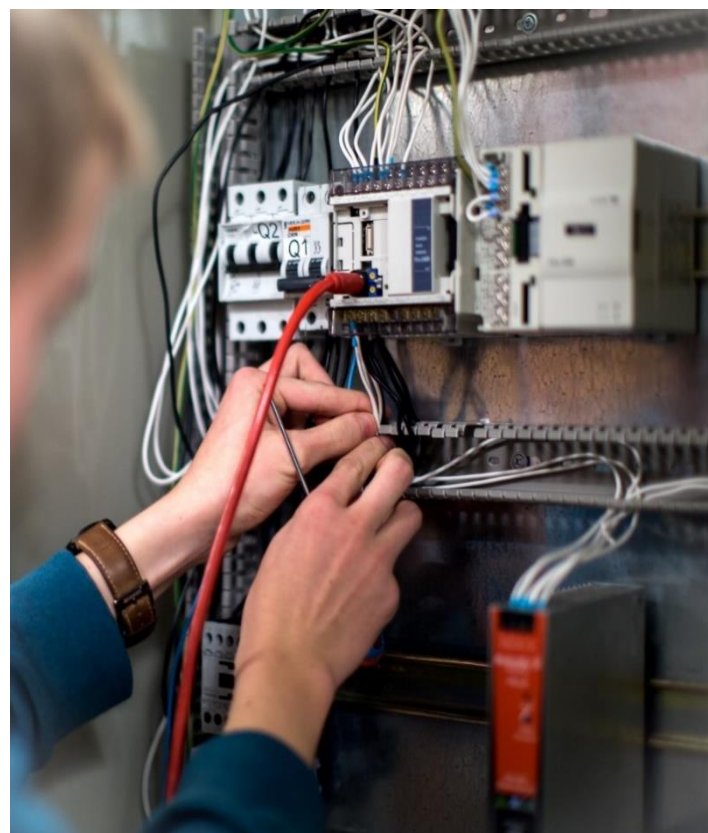
vurdering til valg av læremidler,

teknologi, innhold, aktiviteter og

organisering

til det som skjer i selve opplæringen?

Hvordan kan vi sammen bidra til god læring,
relevant digital kompetanse og til at
læreplanverket styrer opplæringen?

Så hvordan kan dere bidra i arbeidet?

Eleven skal kunne...

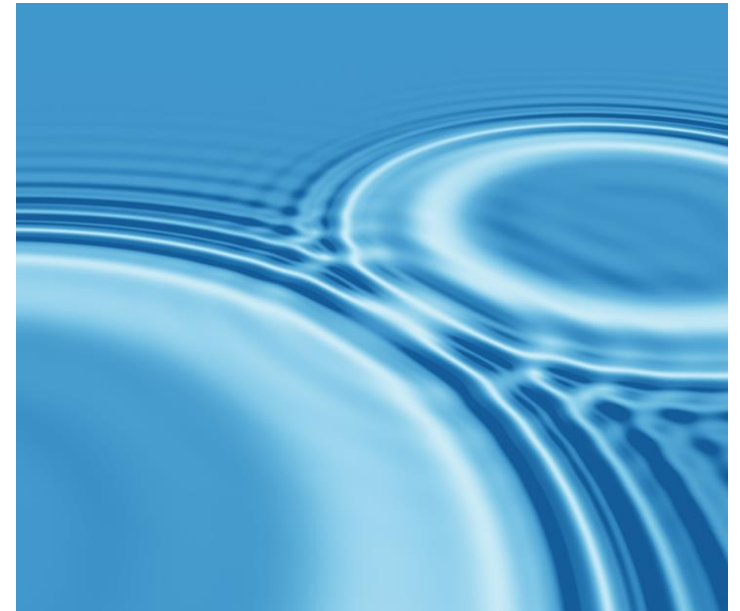
...for å kunne mestre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet.

(Utdrag fra *Formålsparagrafen*)

Den viktige veien videre mot LK20 og LK20S

- aktørenes rolle og betydning for samarbeidet om læreplaner

- Bygg videre på den kompetansen dere har
- Koble til eksisterende eller tidligere utviklingsarbeid
- Jobb videre med læreplanforståelse og kompetanseforståelse
- Jobb med vurdering for læring
- Prøv ut ulike lære- og vurderingsmåter som støtter dybdelæring
- Gjør dere godt kjent med overordnet del, endringer og forbered dere på disse. Hva innebærer dette for vår praksis?
- Gi innspill til læreplanskisser nå og i høringen og forbered dere godt på læreplanene som kommer
- Desentralisert ordning for kompetanseutvikling – hvilke områder må vi styrke oss på for å være godt forberedt til å kunne følge opp det nye læreplanverket?

Bli med å gjøre innholdet i skolen enda bedre!

- Vi ønsker gode innspill på om vi er på rett vei
- Du trenger ikke å svare på alle spørsmålene
- Send oss tilbakemeldinger på det du er opptatt av

Les skissene til fagene og send oss dine innspill!

Frist for å gi tilbakemelding: 14. november 2018

Hold deg oppdatert:

Utdanningsdirektoratet

udir

www.udir.no/fagfornyelsen
www.udir.no/overordnetdel

www.udirbloggen.no